

Рівненський державний  
гуманітарний університет

# Студентський дайджест

Збірник наукових матеріалів  
здобувачів вищої освіти

№ 10  
2024

Рівненський державний гуманітарний університет  
Психолого-природничий факультет

## Студентський дайджест

**збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти**

**Випуск 10**

**Рівне, 2024**

**Студентський дайджест : збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти.**  
Випуск 10. Рівне : РДГУ, 2024. 110 с.

***Головний редактор:***

**Павелків Роман Володимирович** – доктор психологічних наук, професор, в.о.ректора, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

***Виконавчий редактор:***

**Корчакова Наталія Вікторівна** – доктор психологічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

***Члени редакційної колегії:***

**Павелків Віталій Романович** – доктор психологічних наук, професор кафедри загальної психології, психодіагностики та психотерапії, декан психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету.

**Безлюдна Валентина Іванівна** – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

**Юрчук Олена Сергіївна** - здобувач ступеня PhD кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету за спеціальністю 053 «Психологія»..

*Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ  
(протокол №12 від 5 грудня 2024 р.)*

2. Кузьменко Л. П. Психологічна допомога військовослужбовцям з посттравматичним стресовим розладом. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 6(4), 2015. С. 101-108.

3. Петренко І. В. Соціальна підтримка як фактор подолання стресу у військовослужбовців. Психологічні перспективи, 13(1), 2020. С. 123-130.

4. Посттравматичні стресові розлади: Навчальний посібник / Під заг. ред. проф. Б. В. Михайлова. Вид. 2-е, перероблене та доповнене. Харків. ХМАПО, 2014. 223 с.

## УДК 159.923.2

### ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ОСОБИСТОСТІ

**Яскевець Тетяна, здобувач ОС «магістр»**

спеціальності 053 «Психологія», 1 курс, РДГУ

*Науковий керівник: Созонюк О.С., кандидат психологічних наук, доцент*

**Постановка проблеми.** Проблема інтелекту поглиблено почала вивчатися у ХХ столітті. Л.Терстоун перший почав говорити про відмінності між аналітичними здібностями і регулюючими здібностями. Інтелект є не тільки механізмом регуляції психічної та поведінкової активності, а й механізмом з переробки інформації. Інтелект – це здатність адаптувати і управляти імпульсивними спонуканнями, це якість прояву розумності особистості.

**Мета дослідження:** визначити особливості розвитку емоційного інтелекту особистості.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Для того, щоб приступити до аналізу емоційного інтелекту, необхідно проаналізувати поняття інтелекту.

Поняття «інтелект» (від лат. – розум) часто визначається як розумова здатність людини. При цьому французький психолог Ж. Піаже розводив ці два поняття. Він пропонував трактувати інтелект як «психічну адаптацію до нових умов» [1, с. 59]. Згідно Піаже, «інтелект є станом рівноваги, до якого тяжіють всі послідовно розташовані адаптації сенсомоторного і когнітивного порядку так само, як і всі взаємодії організму із середовищем» [1, с. 75]. Одна з основних особливостей людського інтелекту полягає в тому, що не всякий зміст, що отримується із зовнішнього світу, може бути засвоєно, а лише той, який хоча би приблизно відповідає внутрішнім структурам індивіда.

Якщо Піаже визначав інтелект як загальний регулятор поведінки всіх рівнів, то для деяких інших дослідників (А. Біне, Л. Векслер) інтелект – це символ вміння людини вчитися і будь-якої іншої живої істоти всьому новому. Л.Векслер дав таке визначення інтелекту: «Інтелект – це глобальна здатність діяти розумно, раціонально; здатність людини адаптуватися до навколишнього середовища» [2, с. 94].

Таким чином, у даний час існують три трактування поняття інтелекту:

- біологічне трактування: здатність свідомо пристосовуватися до нової ситуації;
- педагогічне трактування: здатність до навчання;
- структурний підхід, сформульований А. Біне: інтелект як здатність адаптації засобів до мети. З точки зору структурного підходу, інтелект – це сукупність тих чи інших здібностей.

Під сучасним визначенням інтелекту прийнято розуміти здатність до здійснення процесу пізнання і ефективного вирішення проблем, зокрема, при оволодінні новим колом життєвих завдань [3, с. 56].

Також науковці виділяють наступні види інтелекту:

1. Вербальний інтелект: відповідає за важливі функції людського організму, такі як письмо, читання, мова;

2. Логічний інтелект: вміщує в себе навички логічного мислення, обчислення, міркування;
3. Просторовий інтелект: містить в собі здатність до створення зорових образів, візуального сприйняття і маніпулювання даними образами;
4. Фізичний інтелект: включає в себе моторику рук, координацію рухів, спритність;
5. Музичний інтелект: відчуття ритму, розуміння музики;
6. Емоційний інтелект: здатність до усвідомлення власних і чужих почуттів, емоцій, а так само управління ними;
7. Духовний інтелект: здатність до самомотивації, самовдосконалення;
8. Творчий інтелект: містить в собі здатність видавати нові ідеї, створювати щось нове, творити [3, с. 22].

У свою чергу, Г. Гарднер запропонував свою модель, яка включає в себе кілька видів інтелекту, виділених з опорою на кілька наукових дисциплін, замість єдиної базової інтелектуальної спроможності, фактора «g» [4, с. 158]. Виходячи з його моделі, люди можуть володіти одним інтелектом більшою мірою, а іншим – меншою.

Коли Г. Гарднер виділив типи інтелекту, він виділив певні критерії, що лежать в основі інтелекту [4]:

- потенційна ізоляція в результаті мозкової травми;
- існування розумово відсталих, вундеркіндів та інших незвичайних індивідів;
- помітний набір основних операцій;
- особлива історія розвитку та відмітний набір «кінцевих» характеристик;
- еволюційна історія і еволюційна пластичність;
- підтримка з боку експериментальної психології;
- підтримка з боку психометрії;
- сприйнятливості до розшифровки символічних систем.

Підсумовуючи вищесказане, можна відзначити, що високий коефіцієнт інтелекту є запорукою успіху в освітній сфері. Люди, які мають високий IQ, при навчанні в освітніх установах мають високі бали і оцінки, при цьому, високий рівень IQ не є гарантом успіху в соціальній сфері, набуття матеріального благополуччя і вдалої побудови особистого життя. Потужним чинником успіху в соціальній сфері людини багато авторів, зокрема, Д.В. Люсин, Д. Гоулман називають емоційний інтелект. При цьому, емоційний інтелект може бути як академічним (тоді люди мають певні знання про емоції), так і практичним (навички та вміння, пов'язані з емоціями).

**Висновки.** У сучасних теоріях емоція розглядається як особливий тип знання. На основі даного підходу до визначення та розуміння емоцій, можна висунути поняття емоційного інтелекту, який можна визначити, як здатність діяти з внутрішнім світом своїх почуттів, управляти емоційною середовищем на основі інтелектуального аналізу і синтезу. Сукупність емоційних, соціальних здібностей, які здійснюють прямий вплив на здатність справлятися з вимогами і тиском навколишнього середовища.

Таким чином, емоційний інтелект розкривається зарубіжними дослідниками як здатність диференціювати емоції, а також виступати в якості когнітивної функції, застосовувати уявлення про емоції та користуватися емоційною сферою з метою поліпшення розумової діяльності. Високий рівень емоційного інтелекту передбачає можливість викликати потрібні емоції для сприяння мисленню, використовувати знання про емоції для свідомої їх регуляції, що, в свою чергу, забезпечує інтелектуальний розвиток.

#### Список використаних джерел

1. Піаже Ж. Психологія інтелекту. Київ: Кондор, 2004. 192 с.
2. Зарицька В.В. Емоційний інтелект: аналіз наукових теорій *Теорія і практика сучасної психології*. 2010. Вип.1. С.17-22.
3. Носенко Е.Л., Четверик-Бурчак А.Г. Курс лекцій з дисципліни «Теорія емоційного інтелекту» із завданнями для самоконтролю. Дніпропетровськ: ПП Акцент, 2016. 114 с.

4. Попова Т. С. Теоретичні засади дослідження емоційного інтелекту *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу „Києво-Могилянська академія”*]. Серія : Соціологія. 2014. Вип. 232. С. 63–66.

## ЗМІСТ

| <b>Частина 1.<br/>ТЕОРЕТИКО-ЕМПІРИЧНИЙ КОНТЕНТ МОЛОДІЖНИХ ПОШУКІВ</b>                                                                                |           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Аладько Тетяна</b> Психологічні чинники професійного вигорання медичних працівників під час війни                                                 | <b>3</b>  |
| <b>Бондар Альона</b> Психологічні особливості переходу військовослужбовців від умов бойових дій до цивільного життя                                  | <b>6</b>  |
| <b>Бондар Альона</b> Особливості надання психологічної допомоги демобілізованим військовослужбовцям                                                  | <b>8</b>  |
| <b>Боярчук Мар'яна</b> Прагнення до краси та привабливості у контексті психологічного супроводу                                                      | <b>10</b> |
| <b>Василюк Марія</b> Особливості емоційного розвитку дошкільників в умовах війни                                                                     | <b>12</b> |
| <b>Верстляр Ярослава</b> Психологічні особливості управлінської діяльності менеджера                                                                 | <b>15</b> |
| <b>Горшковська Лілія</b> Проблема об'єктивності в оцінці претендентів на посаду у процесі кадрового відбору                                          | <b>18</b> |
| <b>Гуцуляк Ангеліна</b> Особливості сприймання казок дітьми старшого шкільного віку                                                                  | <b>19</b> |
| <b>Данильченко Олександр</b> Психологічні особливості впливу інтернет-технологій на студентську молодь                                               | <b>23</b> |
| <b>Дем'янюк Любов</b> Психологічні особливості стресостійкості особистості у період військового стану                                                | <b>26</b> |
| <b>Карпова Жанна</b> Психологія роботи з сім'ями в складних життєвих обставинах                                                                      | <b>28</b> |
| <b>Катеринчук Дарія</b> Теоретичні аспекти проблеми розвитку емоційного інтелекту в підлітковому віці                                                | <b>30</b> |
| <b>Ковальчук Олена</b> Психологічні чинники депресії у підлітковому віці                                                                             | <b>32</b> |
| <b>Косяк Тетяна</b> Ігрові технології в регуляції емоційних станів дітей ігрові технології в регуляції емоційних станів дітей в умовах воєнного часу | <b>35</b> |
| <b>Кравцова Світлана</b> Психологічна корекція тривожно-депресивних станів дорослих середнього віку засобами емоційно-образної терапії               | <b>38</b> |
| <b>Кравчук Ірина</b> Психологічні детермінанти агресії: ретроспективний аналіз                                                                       | <b>40</b> |
| <b>Любчик Олександра</b> Роль державних та громадських ініціатив у підтримці ментального здоров'я ВПО після окупації                                 | <b>44</b> |
| <b>Луцак Ольга</b> Роль ігрової діяльності в розвитку дітей молодшого дошкільного віку                                                               | <b>47</b> |
| <b>Малафей Вікторія</b> Когнітивно-поведінкова терапія як ефективний метод роботи з кризовими станами клієнтів                                       | <b>50</b> |
| <b>Малютіна Олександра</b> Формування соціальної компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами казки                                       | <b>52</b> |
| <b>Мельник Людмила</b> Роль психологічної підтримки у коригуванні впливу чинників,                                                                   | <b>54</b> |

|                                                                                                                                                 |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| що впливають на професійне самовизначення осіб юнацького віку                                                                                   |     |
| <b>Мельничук Оксана, Піонтковська Діана</b> Психологічні особливості впливу інтернет-технологій на студентську молодь                           | 56  |
| <b>Оздемір Оксана</b> Емоційний інтелект як складова професійного становлення студентів-філологів                                               | 59  |
| <b>Омелич Григорій</b> Формування фінансової грамотності дітей дошкільного віку: педагогічні можливості дидактичної гри                         | 62  |
| <b>Пантелеймонова Наталія, Широких Анастасія</b> Особливості симптомів ПТСР та специфіка його діагностики у військовослужбовців                 | 65  |
| <b>Пермінова Наталія</b> Психологічні чинники управління персоналом в умовах воєнного стану                                                     | 68  |
| <b>Помаранський Валентин</b> Дослідження психологічної готовності до бойових дій у добровольців сил територіальної оборони Збройних сил України | 71  |
| <b>Рабош Наталія</b> Особливості педагогічних конфліктів : шляхи вирішення                                                                      | 74  |
| <b>Рожко Олена</b> Розвиток літературних здібностей у підлітковому та юнацькому віці                                                            | 77  |
| <b>Сабат Єлизавета</b> Вплив соціальних мереж на комунікативну поведінку старшокурників                                                         | 79  |
| <b>Сапронова Катерина</b> Сімейні конфлікти як складова міжособистісної взаємодії подружніх пар                                                 | 82  |
| <b>Супрунюк Олена</b> Розвиток емоційного інтелекту у дітей молодшого шкільного віку арт-терапевтичними технологіями                            | 84  |
| <b>Хома Людмила</b> Стан медіаосвіти українського юнацтва у період війни                                                                        | 87  |
| <b>Яницька Ольга</b> Фактори ризику ПТСР у військовослужбовців в умовах бойових дій, шляхи їх виявлення та запобігання                          | 89  |
| <b>Ясковець Тетяна</b> Теоретико-методологічні дослідження соціального інтелекту особистості                                                    | 92  |
| <b>Частина 2. ЛІТЕРАТУРНИЙ КРЕАТИВ:<br/>«СТУДЕНТСЬКИЙ ДАРУНОК УКРАЇНСЬКИМ ДІТЯМ» (авторські казки)</b>                                          |     |
| <b>Лазарчук Яна</b> З Україною в серці                                                                                                          | 95  |
| <b>Власюк Вікторія</b> Птах світла                                                                                                              | 96  |
| <b>Галюк Світлана</b> Разом непереможні!                                                                                                        | 97  |
| <b>Дубич Ольга</b> Хосмко та чарівний метелик                                                                                                   | 98  |
| <b>Жмура Світлана</b> Як ведмідь допоміг зайчику який заблукав                                                                                  | 99  |
| <b>Ковальчук Соломія</b> Слідуй світлу в своєму серці                                                                                           | 100 |
| <b>Левчук Андрій</b> Лисичка та чарівна квітка                                                                                                  | 101 |
| <b>Максимчук Маргарита</b> Дикий вогонь                                                                                                         | 101 |
| <b>Михасик Ольга</b> Казка про білочку Марисю та її страх                                                                                       | 102 |

|                                                                                                    |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
|                                                                                                    |     |
| <b>Шелест Марія</b> Казка про мишеня та велике бажання                                             | 103 |
| <b>Частина 3 МАТЕРІАЛИ КОНКУРСУ СТУДЕНТСЬКИХ РОБІТ «ПОЯСНИ ДИТИНІ ПРО ГОЛОДОМОР»</b>               |     |
| <b>Правник Ярослав, Мельничук Софія, Кучер Максим, Демчук Анна</b> Вони просто чекали нашої смерті | 105 |
| <b>Галаган Крістіна</b> Хліб, що став пам'яттю: Історія про Голодомор для дітей                    | 107 |

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

## СТУДЕНТСЬКИЙ ДАЙДЖЕСТ

Збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

*Випуск 10*

Упорядники:

**проф. Павелків Р. В., проф. Корчакова Н. В.**

Підписано до друку 05.12.2024 р.

Формат 60х84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк офсетний. Ум.  
друк. арк. 13,4. Наклад 300

ТОВ «Центр учбової літератури»  
вул. Лаврська, 20 м. Київ

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру  
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції  
ДК № 2458 від 30.03.2006 р.